

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA w ŁODZI**
ul. Piotrkowska 120
90-006 Łódź
tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12
e'mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-52(13)/12/RB

Łódź, dnia 28 czerwca 2013 r.

DECYZJA Nr RŁO 34/2013

- I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy po przeprowadzeniu postępowania w sprawie podejrzenia stosowania przez Remes Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

po uprawdopodobnieniu stosowania przez Remes Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 powołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na braku zamieszczenia w umowie „Umowa kupna – sprzedaży” obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki odnoszących się do informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunkach na jakich koszty te mogą ulec zmianie, informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, wskazania organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 10, 20, 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, ze zm.) **i przyjęciu zobowiązania** Remes Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy **do podjęcia działań zmierzających do** zapobieżenia tym naruszeniom poprzez:

- wprowadzenie wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji;
- aneksowanie zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego w taki sposób by umowy te zawierały informacje

o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w terminie 7 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji;

nakłada się na Remes Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy, obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania poprzez

- wprowadzenie wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), **w terminie 14 (czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji;**
- aneksowanie zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego, w taki sposób by umowy te zawierały informacje o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, ze zm.), **w terminie 7 (siedmiu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.**

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy

– **działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:**

nakłada się na Remes Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy, obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania w terminie 8 miesięcy (ośmiu miesięcy) od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji zawierającej dowody:

- wprowadzenia w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- aneksowania w terminie 7 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego, w taki sposób by umowy te zawierały informacje o których mowa w art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Uzasadnienie

W toku postępowania wyjaśniającego w sprawie badania krajowego rynku sprzedaży bezpośredniej poza lokalem przedsiębiorstwa towarów oferowanych przez przedsiębiorców polskich (sygn. akt RŁO-401-1/12/RB-AK) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej: „Prezesem Urzędu” – ustalił, iż Remes Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Opalenicy – zwana dalej: „Spółka” – prowadzi sprzedaż bezpośrednią poza lokalem przedsiębiorstwa urządzeń masujących, naczyń kuchennych oraz rezonatorów i biostymulatorów. W przypadku, gdy konsument nie posiada środków na zakup wskazanych powyżej towarów, Spółka może udzielić mu pożyczki, w celu sfinansowania transakcji. Umowy sprzedaży są zawierane w oparciu o wzorzec umowy o nazwie „Umowa kupna – sprzedaż”. Analiza przekazanego ww. wzorca umów wykazała, iż nie zawiera on obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki wskazanych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie

konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o kredycie konsumenckim”. W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż istnieją podstawy do postawienia Spółce zarzutu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”.

W dniu 17 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na braku zamieszczenia w umowie „Umowa kupna – sprzedaży” obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki odnoszących się do informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunkach, na jakich koszty te mogą ulec zmianie, informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, wskazania organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów, co jest sprzeczne: z art. 30 ust. 1 pkt 10, 20, 21 ustawy o kredycie konsumenckim co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o czym zawiadomił Spółkę (dowód: karty Nr 1-3).

Pismem z dnia 2 kwietnia 2013 r. Spółka wystąpiła z wnioskiem o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, składając zobowiązanie do wprowadzenia wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji oraz aneksowania zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego, w taki sposób by umowy te zawierały informacje, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, w terminie 7 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji (dowód: karty nr 37-38). Ponadto, Spółka wskazała, iż rozważa zmianę rodzaju i wysokości stosowanych opłat.

Pismem z dnia 14 maja 2013 r. Prezes Urzędu zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy (dowód: karta Nr 42).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Spółka jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000119528. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami (dowód: karty Nr 13-16).

Spółka prowadzi sprzedaż bezpośrednią poza lokalem przedsiębiorstwa urządzeń masujących, naczyń kuchennych oraz rezonatorów i biostymulatorów. Umowy sprzedaży są zawierane w oparciu o wzorzec umowy pod nazwą „Umowa kupna – sprzedaży” (dowód: karty Nr 6-12).

Wzorzec umowy o nazwie „Umowa kupna – sprzedaży” nie zawiera obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki w zakresie: informacji o innych kosztach, które

konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunkach na jakich koszty te mogą ulec zmianie, informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, wskazania organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów (dowód: karty Nr 11 i 12), pomimo, iż Spółka stosuje go do zawierania umów o kredyt konsumencki. Do tego wzorca umowy nie zostały inkorporowane inne załączniki zawierające informacje wskazane w pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim oraz opisujące warunki ich zmian. Informacje natomiast wskazane w pkt 20 i 21 ustawy o kredycie konsumenckim nie zostały w ogóle zamieszczone.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o kredyt konsumencki powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego,
- 2) rodzaj kredytu,
- 3) czas obowiązywania umowy,
- 4) całkowitą kwotę kredytu,
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu,
- 6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy,
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia,
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1,
- 9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu,
- 10) informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie,
- 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu,
- 12) skutki braku płatności,
- 13) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią,
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje,
- 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym,
- 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem,

- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji,
- 18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1,
- 19) warunki wypowiedzenia umowy,
- 20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi,
- 21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

Spółka złożyła zobowiązanie do:

- wprowadzenia wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji;
- aneksowania zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego, w taki sposób by umowy te zawierały informacje o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, w terminie 7 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji (dowód: karty Nr 37-38).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś interesu jednostki lub grupy. Ustawa, w odniesieniu do przedsiębiorców chroni wobec tego konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Spółki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 tej ustawy, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. W decyzji tej, jak wynika z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji

o stopniu realizacji zobowiązań.

Przytoczony powyżej przepis jako przesłanki warunkujące możliwość wydania decyzji wskazuje: uprawdopodobnienie, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom.

W niniejszym postępowaniu wymaga zatem rozważenia, czy zaistniały wskazane warunki w odniesieniu do działania i zobowiązania Spółki, a ponadto, czy w przypadku ich wystąpienia uzasadnione jest przyjęcie zobowiązania strony postępowania i wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji w oparciu o ww. przepis.

Ad pkt I. sentencji niniejszej decyzji

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na naruszeniu ustawy o kredycie konsumenckim. Takie działanie może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

- stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.),
- naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji,
- nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Dla uprawdopodobnienia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest każdorazowo uprawdopodobnienie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- 2) działanie to jest bezprawne,
- 3) działanie przedsiębiorcy godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” – jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową,

usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Spółka jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000119528. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami. Spółka prowadzi we własnym imieniu w sposób zorganizowany i ciągły, w celach zarobkowych działalność handlową posiada zatem status przedsiębiorcy.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwanego dalej: „Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów” – z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Porządek prawny, którego naruszenie może skutkować naruszeniem artykułu 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Tym samym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 czerwca 2006 r. - sygn. akt XVII AmA 32/05). W art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawodawca wskazał natomiast przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Katalog ten nie jest wyczerpujący. Zatem oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta.

Bezprawność wskazana w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Spółka zajmuje się między innymi sprzedażą bezpośrednią poza lokalem przedsiębiorstwa urządzeń masujących, naczyń kuchennych oraz rezonatorów i biostymulatorów. W przypadku braku możliwości zakupu oferowanego towaru za gotówkę, Spółka proponuje udzielenie pożyczki, w celu sfinansowania transakcji. Do pożyczki tej stosuje się przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Według art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub

daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Zgodnie natomiast z art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o kredyt konsumencki powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego,
- 2) rodzaj kredytu,
- 3) czas obowiązywania umowy,
- 4) całkowitą kwotę kredytu,
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu,
- 6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy,
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia,
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1,
- 9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu,
- 10) informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie,
- 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu,
- 12) skutki braku płatności,
- 13) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią,
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje,
- 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym,
- 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem,
- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji,
- 18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1,
- 19) warunki wypowiedzenia umowy,
- 20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi,
- 21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

W wyroku z dnia 20 czerwca 2006 r. w sprawie o sygn. akt III SK 7/06 (OSNP 2007/13-14/207) Sąd Najwyższy stwierdził, iż obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki powinny być w umowie uzgodnione wyraźnie, wyczerpująco i bezpośrednio, a nie przez odesłanie do informacji zawartych we wzorcach umownych, regulaminach lub inaczej nazwanych ogólnych warunkach stosowanych przy zawieraniu umów kredytowych. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy zauważył, że umowa o kredycie konsumenckim, która nie została skonstruowana i zawarta z indywidualnym i bezpośrednim uzgodnieniem wszystkich obligatoryjnych postanowień wymienionych w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim¹, ale w tych istotnych sprawach (uzgodnieniach) odsyła do postanowień wzorca umownego (regulaminu kredytowania), traktując go jako *integralną* część umowy, nie spełnia wymagań określonych w tym przepisie, który ma jednoznaczną wymowę normatywną. Wymusza on bezpośrednio uwzględnienie w umowie konsumenckiej wszystkich informacji ważnych z punktu widzenia ochrony konsumenta, kreując prawo kredytobiorcy do pełnej wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych w umowie, bez konieczności poszukiwania tych istotnych informacji w załącznikach do umowy lub wzorcach umownych. Stanowisko takie wynika z zastosowania kategorycznej formuły w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, który jednoznacznie stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać wszystkie ściśle określone w tym przepisie konkretne postanowienia. Nadaje to analizowanemu przepisowi charakter normatywny obligatoryjnego nakazu zamieszczenia w umowie wszystkich istotnych postanowień umownych, które z woli ustawodawcy gwarantują konsumentowi prawo do wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych bezpośrednio w dokumencie umowy kredytowej, co uzyskuje się zarówno przez łatwość bezpośredniego dostępu do istotnych informacji kredytowych, jak i możliwość ich porównania na etapie kontraktowania z konkurencyjnymi ofertami innych kredytodawców. Wprawdzie nie ma przeszkód prawnych, aby umowa o kredyt konsumencki zawierała także załączniki w postaci regulaminów kredytowania, ale nie mogą one zastępować istotnych postanowień umownych określonych w art. 4 ust. 2, które powinny być uzgodnione na piśmie indywidualnie i bezpośrednio w dokumencie umownym.

Zgodnie z powyżej przytoczonymi orzeczeniem, umowy zawierane z konsumentami, do których zastosowanie mają przepisy ustawy o kredycie konsumenckim muszą zawierać minimum informacji wymaganych przez tą ustawę. Dodatkowo w sytuacji, gdy sposób postępowania zarówno konsumenta jak i kredytodawcy w trakcie realizacji umowy reguluje ww. ustawa, umowa musi wyczerpująco przekazywać informacje umożliwiające postępowanie zgodnie z nakazami ustawy, a także umożliwiające weryfikację działań przedsiębiorcy. Ustalając katalog informacji, które musi zawierać umowa o kredyt konsumencki, ustawodawca wyszedł z założenia, że ich przekazanie zrównoważy deficyt informacji konsumenta w stosunkach z profesjonalistą. Pozwoli tym samym zrealizować podstawowy cel nałożenia na przedsiębiorców obowiązków informacyjnych, mianowicie umożliwienie dokonania racjonalnego wyboru oraz orientację w sytuacji prawnej, w jakiej znalazł się na skutek zawarcia umowy (tak w: J. Pisuliński, *Podstawowe założenia ustawy o kredycie konsumenckim*, Prawo Bankowe z 2001 r., nr 6, s. 56).

¹ Wyrok Sądu Najwyższego wydany został pod rządami ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, ze zm.), jednakże analogiczne uregulowania zawiera również ustawa o kredycie konsumenckim. Dlatego też można uznać, iż wykładnia dokonana przez Sąd Najwyższy w tym orzeczeniu, może mieć również zastosowanie do unormowań zawartych w ustawy o kredycie konsumenckim.

Wzorzec umowy o nazwie „Umowa kupna – sprzedaży” (a co za tym idzie także umowy zawierane na jego podstawie) nie zawiera jednakże obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki w zakresie informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunkach na jakich koszty te mogą ulec zmianie, informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, wskazania organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

Mając na uwadze powyższe **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Ze zbiorowym interesem konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

Prezes Urzędu podkreśla, że o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż „ (...) *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów.*” (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01).

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu ma do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umowy i zawarli, bądź mogli zawrzeć ze Spółką umowę naruszającą ustawę o kredycie konsumenckim. W tej sytuacji bezprawne zachowanie Spółki nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Spółki.

Stosowanie opisanej wyżej praktyki może godzić zatem w zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przyjmując zobowiązanie Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak Prezes Urzędu wykazał w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Spółka stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Spółka poprzez wyrażenie woli wprowadzenia wzorca umów, który zawierał będzie wszelkie informacje wymagane przez ustawę o kredycie konsumenckim podjęła działania, które mają zmierzać do zapobieżenia tym naruszeniom. Ze względu na fakt, iż w obrocie prawnym znajdują się jeszcze umowy nie zawierające wymaganych postanowień, Spółka jednocześnie zobowiązała się do aneksowania zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego, w taki sposób by umowy te zawierały informacje, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim.

W ocenie Prezesa Urzędu, złożone przez Spółkę zobowiązanie jest zupełne, gdyż w równorzędny sposób zabezpiecza interesy prawne konsumentów, którzy zawarli umowy ze Spółką, jak i tych, którzy mogą zawrzeć tego typu umowy w przyszłości.

Prezes Urzędu uznał, iż wskazane przez Spółkę terminy na wykonanie obowiązków wynikających ze złożonego zobowiązania są wystarczające na ich zrealizowanie, a także pozwolą na szybkie wyeliminowanie skutków praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.**

Ad pkt II. sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę również obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Wobec tego Prezes Urzędu nałożył na Spółkę obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania w terminie 8 miesięcy (ośmiu miesięcy) od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, zawierającej dowody:

- wprowadzenia w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji wzorca umowy zawierającego w swej treści wszelkie dane, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim;
- aneksowania w terminie 7 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji zawartych i niewykonanych umów połączonych z udzieleniem konsumentowi kredytu konsumenckiego,

w taki sposób by umowy te zawierały informacje o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu uznał, że tak określony termin jest wystarczający dla Spółki do przygotowania i przekazania Prezesowi Urzędu dowodów wykonania złożonego zobowiązania.

W związku z tym Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), w związku z art. 479²⁸ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Z-ca Dyrektora Delegatury*

Andrzej Kędzia

Otrzymuje:

Adwokat Paweł Sowisło

Pełnomocnik Remes Sp. z o.o. z siedzibą w Opalenicy